

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 10 maja 2024 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Barbara Skoczowska (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Waldemar Płóciennik

SSN Paweł Wiliński

Protokolant Klaudia Binienda

po rozpoznaniu w Izbie Karnej na posiedzeniu w dniu 10 maja 2024 r.,
w trybie art. 535 § 5 k.p.k.
w sprawie **K. G., s. Z.**,
skazanego z art. 209 § 1a k.k.,
kasacji, wniesionej przez Prokuratora Generalnego na korzyść skazanego,
od wyroku nakazowego Sądu Rejonowego Lublin-Wschód w Lublinie z dnia 13
listopada 2023 r., sygn. akt II K 1551/23,

- 1. uchyla zaskarżony wyrok nakazowy i uniewinnia K. G., s. Z.
(PESEL [...]), od popełnienia zarzucanego mu czynu,**
- 2. kosztami procesu w sprawie obciąża Skarb Państwa.**

UZASADNIENIE

Sąd Rejonowy Lublin-Wschód w Lublinie wyrokiem nakazowym z dnia 13
listopada 2023 r., sygn. akt II K 1551/23, uznał oskarżonego K. G., s. Z., za winnego
tego, że:

„w okresie od 10 stycznia 2018 r. do dnia 27 sierpnia 2018 r. w Ł., woj. [...], uchylał się od wykonywania obowiązku alimentacyjnego wobec małoletnich dzieci K. i N. G., określonego co do wysokości wyrokiem Sądu Okręgowego w Lublinie z dnia 31 marca 2017 r., sygn. akt III C 2058/16, wskutek czego powstała łączna zaległość stanowiąca równowartość co najmniej trzech świadczeń okresowych, przez co naraził ich na niemożność zaspokojenia podstawowych potrzeb życiowych”,

tj. przestępstwa z art. 209 § 1a k.k., za które wymierzył mu karę roku ograniczenia wolności polegającej na obowiązku wykonywania nieodpłatnej, kontrolowanej pracy na cele społeczne w wymiarze 30 godzin w stosunku miesięcznym (pkt I). Ponadto, Sąd na podstawie art. 34 § 3 k.k. w zw. z art. 72 § 1 pkt 3 k.k. zobowiązał K. G. do wykonywania ciążącego na nim obowiązku łżenia na utrzymanie dzieci K. i N. G. (pkt II).

Powyższy wyrok nakazowy nie został zaskarżony przez którąkolwiek ze stron i uprawomocnił się w dniu 28 grudnia 2023 r.

Kasację od wyroku nakazowego Sądu Rejonowego Lublin-Wschód w Lublinie wniósł Prokurator Generalny, zaskarżając go w całości, na korzyść K. G., s. Z., zarzucając:

„rażące i mające istotny wpływ na treść wyroku naruszenie przepisu prawa procesowego – art. 500 § 3 k.p.k., polegające na rozpoznaniu sprawy oskarżonego K. G. w postępowaniu nakazowym i wydaniu wyroku skazującego za czyn z art. 209 § 1a k.k., pomimo wynikających z materiału dowodowego wątpliwości co do okoliczności popełnienia przez niego zarzucanego występku, albowiem podejrzanym, a następnie oskarżonym w tej sprawie została inna osoba niż ta wobec której wszczęto i prowadzono postępowanie przygotowawcze o czyn z art. 209 § 1a k.k.”.

Podnosząc powyższy zarzut skarżący wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku w całości i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi Rejonowemu Lublin-Wschód w Lublinie.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Zarzut sformułowany w kasacji skarżącego okazał się oczywiście zasadny w rozumieniu art. 535 § 5 k.p.k., co skutkowało uchyleniem zaskarżonego wyroku nakazowego i uniewinnieniem skazanego K. G., s. Z., od zarzucanego mu czynu.

W niniejszej sprawie doszło bowiem do naruszenia art. 500 § 3 k.p.k. Z przepisu tego wynika, że sąd może wydać wyrok nakazowy, jeżeli na podstawie zebranych dowodów okoliczności czynu i wina oskarżonego nie budzą wątpliwości. Tymczasem w przedmiotowej sprawie okoliczności czynu i wina K. G., s. Z., nie tylko budziły wątpliwości, ale wręcz nie można było zasadnie twierdzić o sprawstwie zarzucanego mu czynu.

Należy przypomnieć, że K. G., s. Z., został skazany zaskarżonym wyrokiem nakazowym za przestępstwo z art. 209 § 1a k.k. w związku z uchyleniem się od wykonywania obowiązku alimentacyjnego wobec małoletnich dzieci K. i N. G., określonego co do wysokości wyrokiem Sądu Okręgowego w Lublinie z dnia 31 marca 2017 r., sygn. akt III C 2058/16. Rzecz jednak w tym, że ze wszystkich dokumentów zgromadzonych w sprawie wynika, że K. G., s. Z., nie był sprawcą tego czynu. Ojcem K. i N. G. nie jest bowiem K. G., s. Z., ur. [...], ale K. G., s. T., ur. [...]

Z akt sprawy wynika, że zawiadomienie o popełnieniu przestępstwa uchylenia się od obowiązku alimentacyjnego złożyła Dyrektor Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Ł., wskazując jako dłużnika K. G. (nr PESEL [...]) – k. 1 akt. Postanowieniem z dnia 23 czerwca 2018 r. wszczęto dochodzenie w sprawie uchylenia się od obowiązku łożenia na utrzymanie synów K. i N. G. okresie od 22 kwietnia 2017 r. do dnia 11 czerwca 2018 r., wskazując przy tym jako pokrzywdzoną A. C. (k. 7 akt). Do akt dołączono kopię wyroku z dnia 31 marca 2017 r., sygn. akt III C 2058/16, w którym Sąd Okręgowy w Lublinie rozwiązał przez rozwód małżeństwo A. G. – C. i K. G. oraz zasądził od K. G. alimenty na rzecz małoletnich dzieci: K. G. i N. G. (k. 4 akt)

W dniu 28 sierpnia 2018 r., w toku trwającego postępowania przygotowawczego, wydano postanowienie o przedstawieniu K. G., s. T., zarzutu popełnienia czynu z art. 209 § 1 k.k. w zb. z art. 209 §1a k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. polegającego na tym, że „w okresie od 10 stycznia 2018 r. do dnia 27 sierpnia 2018 r. w Ł. woj. [...] będąc zobowiązanym na mocy wyroku Sądu Okręgowego w Lublinie z dnia 31 marca 2017 r., sygn. akt III C 2058/16, uporczywie uchylał się od obowiązku

opieki poprzez niełożenie na utrzymanie małoletnich dzieci K. i N. G. do rąk ustawowej przedstawicielki A. G., w wyniku czego powstała zaległość w kwocie co najmniej trzech świadczeń okresowych, przez co naraził ich na niemożność zaspokojenia podstawowych potrzeb życiowych”. Powyższe postanowienie nie zostało jednak ogłoszone K. G., s. T. (k. 23 akt). Z danych zawartych w Krajowym Systemie Informatycznym Policji wynikało, że posiadał on status osoby poszukiwanej (k. 9 akt). Ze względu na to, że K. G., s. T., przebywał poza granicami kraju, w dniu 28 sierpnia 2018 r. dochodzenie zawieszono.

Istotne jest zwrócenie uwagi na to, że postanowienie z dnia 28 sierpnia 2018 r. o przedstawieniu zarzutów ogłoszono podejrzanemu K. G. w dniu 25 kwietnia 2023 r. (k. 79). Tego samego dnia podejrzanego przesłuchano. Z protokołu wynika jednak, że przesłuchiwany był K. G., s. Z. (a nie: T.), nr PESEL [...], urodzony w dniu [...] r. (a nie: [...] r.) – k. 80 akt. K. G., s. Z., przyznał się do zarzucanego mu czynu (k. 80b akt).

Następnie aktem oskarżenia z dnia 19 września 2023 r. prokurator Prokuratury Rejonowej w Lublinie oskarżył K. G., s. Z., o to, że: „w okresie od 10 stycznia 2018 r. do dnia 27 sierpnia 2018 r. w Ł. woj. [...] będąc zobowiązanym na mocy wyroku Sądu Okręgowego w Lublinie z dnia 31 marca 2017 r., sygn. akt III C 2058/16, uporczywie uchylał się od obowiązku opieki poprzez niełożenie na utrzymanie małoletnich dzieci K. i N. G. do rąk ustawowej przedstawicielki A. G., w wyniku czego powstała zaległość w kwocie co najmniej trzech świadczeń okresowych, przez co naraził ich na niemożność zaspokojenia podstawowych potrzeb życiowych”, tj. o czyn z art. 209 § 1 w zw. z art. 209 § 1a k.k. (k. 97 akt).

Podczas posiedzenia w dniu 13 listopada 2023 r. Sąd Rejonowy Lublin-Wschód w Lublinie w sprawie o sygn. II K 1551/23 uznał, że okoliczności czynu i wina oskarżonego nie budzą wątpliwości. Tego samego dnia K. G., s. Z., wyrokiem nakazowym został uznany winnym popełnienia opisanego wyżej przestępstwa z art. 209 § 1a k.k. oraz wymierzono mu karę ograniczenia wolności.

Powyższe fakty świadczą o tym, że K. G., s. Z., nie był sprawcą przypisanego mu przestępstwa z art. 209 § 1 k.k. w zw. z art. 209 § 1a k.k., bowiem nie jest ojcem małoletnich K. i N. G. To na innej osobie, tj. K. G., s. T., spoczywał obowiązek alimentacyjny względem tych małoletnich. Innymi słowy, z całości dokumentacji

wynika jednoznacznie, że zarzut miał być postawiony K. G., s. T., a nie K. G., s. Z. Trafnie zatem wskazano w kasacji, że w sprawie zarówno na etapie postępowania przygotowawczego, jak i przed Sądem I instancji, doszło do pomyłki przy ustalaniu tożsamości sprawcy przestępstwa.

W konsekwencji oczywiste jest, że Sąd w zaskarżonym wyroku naruszył art. 500 § 3 k.p.k. zezwalający na wydanie wyroku nakazowego jedynie wówczas, gdy okoliczności czynu i wina sprawy nie budzą wątpliwości. Analiza akt sprawy dostarcza argumentów przemawiających za tym, że wątpliwości te były bardzo poważne (choćby porównanie numerów PESEL obu osób), a które występowały pomimo przyznania się K. G., s. Z., do popełnienia zarzucanego czynu. W przedmiotowej sprawie zaistniała zatem negatywna przesłanka procesowa, która nie tylko nie uprawniała Sądu do wydania wyroku nakazowego, ale zobowiązywała do uniewinnienia K. G., s. Z., skoro nie popełnił zarzucanego mu czynu (art. 414 § 1 k.p.k. *in fine* w zw. z art. 17 § 1 pkt 1 k.p.k. *in principio*). Sąd dopuścił się zatem w przedmiotowej sprawie nie tylko obrazy art. 500 § 3 k.p.k., ale również naruszenia art. 414 § 1 k.p.k. w zw. z art. 17 § 1 pkt 1 k.p.k. W przedmiotowej sprawie uchybienie to miało oczywisty wpływ na treść orzeczenia, gdyż doprowadziło do skazania, choć rozstrzygnięciem sądu winien być wyrok uniewinniający. Bez wątpienia skazanie K. G., s. Z., było zatem oczywiście niesłuszne.

Z powodów wyżej przedstawionych należało uwzględnić kasację i uchylić zaskarżony wyrok Sądu Rejonowego. Jednocześnie – wbrew wnioskowi skarżącego o przekazanie sprawy Sądowi I instancji do ponownego rozpoznania, którym Sąd Najwyższy nie był związany – konieczne było na podstawie art. 414 § 1 k.p.k. *in fine* w zw. z art. 458 k.p.k. w zw. z art. 518 k.p.k. i art. 537 § 1 i 2 k.p.k. wydanie wobec K. G., s. Z., wyroku uniewinniającego.

Mając powyższe na uwadze orzeczono jak w sentencji wyroku.

Waldemar Płóciennik Barbara Skoczowska Paweł Wiliński

[PGW]

[ms]